

Вступ. Вивчаючи клініку та патогенез ДЦП, вченими було встановлено, що ДЦП є неврологічним захворюванням [2], яке, окрім наявності стійких рухових порушень, може супроводжуватись затримкою фізичного розвитку, ортопедичними та психічними порушеннями [1]. Отже, спираючись на дані наукових досліджень [1], було встановлено, що фізкультурно-спортивна реабілітація дітей, хворих на ДЦП, є важливим завданням не тільки дитячої неврології, а й ортопедії, а саме за рахунок наявності супутньої симптоматики та розвитку вторинних ускладнень (контрактур, деформацій, сколіозів, погіршення маніпулятивної діяльності рук тощо) [2].

Незважаючи на велику кількість сучасних методів фізкультурно-спортивної реабілітації дітей з ДЦП в формі спастичної диплегії молодшого шкільного віку сучасні науковці приділяють значну увагу застосуванню саме кінезіотейпуванню, для профілактики розвитку вторинних ускладнень [1].

Стрімкий розвиток супутньої симптоматики та ускладнень у дітей даного віку хворих на ДЦП на думку багатьох науковців обумовлено початком навчання дітей в школі [2].

Мета дослідження – розробити технологію (методику) кінезіотейпування для дітей хворих на ДЦП у формі спастичної диплегії молодшого шкільного віку.

Методи дослідження: теоретичні, емпіричні та математичні.

Результати дослідження. Практична реалізація застосування методу кінезіотейпування здійснювалась за узагальненими симетричними схемами кінезіотейпування: м'язів поясу верхніх кінцівок та тулуба [1]. За розробленою технологією кінезіотейпування поясу верхніх кінцівок спочатку тейпувався дельтоподібний м'яз, далі здійснювалось кінезіотейпування великого кругового та великого грудного м'язів. Схема кінезіотейпування м'язів тулуба складалась з кінезіотейпування заднього драбинчастого та найширшого м'язів, м'яза -випрямляча хребта [2].

Дозування навантаження відбувалось за рахунок збільшення часу проведення процедури та площі тейпування.

Висновки. Перевірка ефективності запропонованої технології (методики) кінезіотейпування дітей молодшого шкільного віку хворих на ДЦП у формі спастичної диплегії виявилася ефективною в забезпеченні профілактики розвитку вторинних ускладнень з початком навчання дітей в школі.

Перспектива подальшого наукового дослідження передбачає визначення ефективності застосування методу кінезіотейпування для корекції визначених рухових порушень даного контингенту.

Література

1. Байтерякова Ю. В. Кинезитейпирование / Ю. В. Байтерякова // Инновационная наука. – 2019. – №. 12. – С. 167-168.
2. Тучков В. Е. Использование метода кинезитейпирования в реабилитации детей с гемипаретической формой ДЦП / В. Е Тучков // Медико-биологические науки. – 2016. –№. 8. – С.30-37.

«ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНА РЕАБІЛІТАЦІЯ» - СУЧАСНИЙ ТРЕНД НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Кашуба Віталій, Носова Наталія, Гончарова Наталія
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ, Україна

Вступ. Соціально-економічні процеси, що відбуваються сьогодні в Україні, призвели до різкого погіршення якості життя і здоров'я населення України [6, 20, 23]. Помітне зменшення тривалості життя в Україні зумовлено, насамперед, тим, що більша частина населення нашої держави працездатного віку страждає від різних хронічних неінфекційних захворювань [7, 8, 19]. На сьогодні стан здоров'я населення України є суттєвим викликом суспільству і державі та без перебільшення становить реальну загрозу для гуманітарної безпеки [11, 18, 21]. Пошук шляхів збереження і розвитку нації, її здоров'я, трудової та репродуктивної достатності повинен бути адресований педагогічній громадськості, яка все гостріше починає розуміти свою відповідальність за фізичне, соціальне і психологічне благополуччя майбутнього покоління [10, 15, 22]. Стає очевидним, що процес занять фізичними вправами повинен стати імунним бар'єром збереження індивідуального здоров'я людини [1, 2, 3].

Значний резерв у цьому відношенні вбачається у фізкультурно-спортивної реабілітації – системи заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих на відновлення і компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її організму для поліпшення фізичного і психологічного стану – Закон України «Про фізичну культуру і спорт», стаття 1 [4].

В Указі Президента України від 24 серпня 2020 р. № 342 «Питання розвитку національної системи фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни» затверджена «Національна стратегія розвитку системи фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни». Метою цієї стратегії є створення умов для формування й розвитку національної системи фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни [17].

Світова та вітчизняна практика свідчить про те, що частина ветеранів війни після завершення власної спортивної реабілітації, метою якої є відновлення функціональних можливостей організму, зацікавлені професійно реалізовуватись у сфері фізкультурно-спортивної реабілітації, тим більше, що така діяльність може бути поєднана з іншою професійною діяльністю. Високий рівень мотивації такої категорії осіб створює додаткові аргументи на користь державного сприяння професійній підготовці фахівців сфери фізкультурно-спортивної реабілітації з числа ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни [17].

Поступ науки й техніки, соціально-економічні та культурні зміни в соціумі актуалізують завдання підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців з фізкультурно-спортивної реабілітації, з огляду на що пошук оптимальних шляхів підготовки висококваліфікованих фахівців із достатнім рівнем конкурентоспроможності на ринку праці постає однією з найважливіших проблем сучасної системи вищої освіти [5, 9, 12, 13, 14, 16].

Колективом кафедри біомеханіки і спортивної метрології, за останні двадцять років, накопичений значний пласт наукових знань (захищено 8 докторських і 18 кандидатських дисертаційних робіт), підготовлено чотири навчально-методичних посібника, більше десяти монографій, що розглядають відновлення рухової функції людини, функціональних можливостей її організму для поліпшення фізичного стану на різних етапах онтогенезу, за допомогою занять фізичною культурою і спортом.

Відповідно до статей 9і, 10 та пункту 8 частини другої статті 36 Закону України «Про вищу освіту», рішення Вченої ради НУФВСУ «Про запровадження спеціалізації «Фізкультурно-спортивна реабілітація» у межах спеціальності 017 Фізична культура і спорт на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти» (протокол

від 30.09.2020 р. № 1), введеного в дію наказом ректора університету від 30.09.2020 р. №271-заг, Положення про розроблення, затвердження, моніторинг та удосконалення освітніх програм у Національному університеті фізичного виховання і спорту України, затвердженого наказом ректора університету від 28.12.2017 р. № 319-заг, та за поданням кафедри біомеханіки та спортивної метрології (протокол від 11.12.2020 р. № 7), вченої ради факультету спорту та менеджменту (протокол від 15.12.2020 р. № 10) Вчена рада університету від 26.12.2020 року (протокол № 4) ухвалила відкриття в рамках підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – освітньо-професійної програми зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт за спеціалізацією «Фізкультурно-спортивна реабілітація» Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка; другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт за спеціалізацією – «Фізкультурно-спортивна реабілітація» Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка.

З урахуванням вище зазначеного особливого значення набувають наукові розробки які пов'язані з:

розробкою теоретичних схем і моделей організації та проведення досліджень в сфері фізкультурно-спортивної реабілітації;

скринінг-оцінкою стану моторики індивіда та розробкою технологій розвитку і вдосконалення фізичних якостей;

організацією моніторингу стану просторової організації тіла людини та здоров'я різних соціально-демографічних і вікових груп населення;

визначенням індивідуальних особливостей психомоторики людини;

діагностикою стану опорно-рухового апарату людини, розробкою сучасних технологій та засобів відновлення його порушень;

розробкою інноваційних технологій адаптивної фізичної рекреації;

обґрунтуванням організаційно-педагогічних умов щодо розвитку сфери фізкультурно-спортивної реабілітації в мегаполісах і інших територіальних структурах;

проектуванням оздоровчих, здоров'язберігаючих та здоров'язформуючих технологій для різних груп населення;

проектуванням превентивних заходів у сфері фізкультурно-спортивної реабілітації;

розробкою інноваційних технологій для соціальної адаптації та підвищення рівня фізичного стану осіб з інвалідністю;

проектуванням інформаційно-комунікаційних технологій у практичній та науковій діяльності у сфері фізкультурно-спортивної реабілітації;

розробкою технологій фізкультурно-спортивної реабілітації людей похилого віку;

розробкою технологій спрямованих на вирішення проблем ергономіки у фізкультурно-спортивній реабілітації;

аналізом потреб, ціннісних орієнтацій, мотивації здорового способу життя осіб з інвалідністю, визначати їх відповідність сучасному етапу розвитку суспільства, гуманістичним ідеалам світової культури, здійснювати пошук ефективних способів формування основ здорового способу життя у вище зазначеного контингенту;

розробкою технологій засвоєння осіб з відхиленнями в стані здоров'я (включаючи осіб з інвалідністю) рухових дій, які дозволяють реалізовувати життєві і професійно важливі вміння і навички, відпочинок і перемикання з основних видів побутової та професійної діяльності, оздоровчий вплив на організм людини, екстремальних та креативних видів оздоровчої рухової активності;

розробкою технологій відновлення та профілактики порушень функцій організму людини засобами фізкультурно-спортивної реабілітації, у тому числі ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, що реалізується через

своєчасність, безперервність та комплексність відновлювальних заходів;

розробкою технологій для ефективного відновлення фізичних, психологічних і соціальних функцій ветеранів війни для повернення до виконання обов'язків військової служби або їх соціальної та трудової адаптації засобами фізкультурно-спортивної реабілітації, здійснення заходів з реабілітації членів сімей ветеранів, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни;

розробкою підходів спрямованих до залучення ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни до заходів фізкультурно-спортивної реабілітації, ресоціалізації, здобуття нових знань та компетентностей для забезпечення власної економічної самостійності, перетворення здорового способу життя у повсякденну практику.

Фундаментальний характер, очевидно, можуть носити наукові дослідження, в яких фізкультурно-спортивна реабілітація розкривається з точки зору розуміння біосоціокультурної суті людини. Це дозволяє об'єднати в системно побудовану концепцію різні погляди, які характеризують її сутнісні характеристики. У змістовному, структурному, функціональному, ціннісному і діяльнісному аспектах, досягаючи більш глибокого соціокультурологічного осмислення її інтегративної, духовної і фізичної сутності.

Література

1. Бугуева НА. Телесность человека как социокультурный феномен. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/v/telesnost-cheloveka-kak-sotsiokulturnyy-fenomen>
2. Гончарова НМ. Здоров'яформуючі технології у процесі фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку [монографія]. Луцьк: Вежа-Друк; 2018. 336 с.
3. Дмитриев СВ. Онтодидактика образовательных технологий на основе социокультурной теории двигательных действий человека: Спорт, искусство, личностное развитие субъектов образования: монография. науч. ред. СД. Неверкович. М.: Прометей, 2019. 446 с.
4. Закон України Про фізичну культуру і спорт <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
5. Кашуба ВА. Биомеханика осанки. Киев: Олимп. лит.; 2003. 280 с.
6. Кашуба В, Гончарова Н, Ткачева А. Диагностика осанки человека: история и современное состояние. Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016;21:9-14.
7. Кашуба В, Лопачкий С. Теоретико-практичні аспекти моніторингу просторової організації тіла людини. Монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнир Г.М., 2018. 232 с.
8. Кашуба ВА, Бондарь ЕМ, Гончарова НН, Носова НЛ. Формирование моторики человека в процессе онтогенеза: монография. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 232 с.
9. Кашуба В, Попадюха Ю. Біомеханіка просторової організації тіла людини: сучасні методи та засоби діагностики і відновлення порушень: монографія. К. Центр учбової літератури, 2018. 768 с.
10. Кашуба ВО, Носова НЛ, Коломієць ТВ, Бондар ОМ, Сobotюк СА, Лісовський БП. Апробація карти скринінг-контролю біогеометричного профілю постави дітей дошкільного віку в процесі фізичної реабілітації. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2019; 34:45-52.
11. Лапутин АН, Кашуба ВА. Формирование массы и динамика гравитационных взаимодействий тела человека в онтогенезе. Київ: Знання, 1999. 202 с.
12. Лапутин АМ, Кашуба ВО. Динамічна анатомія: Навчальна програма для вузів фізичного виховання та спорту. Київ, Науковий світ, 2000. 12 с.

13. Лапутін АМ, Кашуба ВО. Кінетика тіла людини: Навчальна програма для ВНЗ фізичного виховання та спорту. Київ: Науковий світ, 2003. 13 с.
14. Лапутин АН, Кашуба ВА. Кинетика тела человека. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2009;4:40-9.
15. Резник ЮМ. Социокультурный подход как методология исследований. Вопросы социальной теории. 2008. Том II, Вып. 1(2). С. 305–328.
16. Технология контроля двигательной функции стопы школьников в процессе физического воспитания. Методическое пособие для студентов II курса факультета спортивной медицины и физической реабилитации / А.Н. Лапутин, В.А. Кашуба, К.Н. Сергиенко. К.: НУФВСУ, 2003. 65 с.
17. Указ Президента України №342/2020 Національна стратегія розвитку фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей, сімей загиблих (померлих) ветеранів війни <https://www.president.gov.ua/documents/3422020-34757>
18. Hakman A, Andrieieva O., Kashuba V. et al. Characteristics of biogeometric profile of posture and quality of life of students during the process of physical education Journal of Physical Education and Sport 2020;20(1):79-85. doi:10.7752/jpes.2020.01010
19. Kashuba V, Andrieieva O, Goncharova N, Kyrychenko V, Karp I, Lopatskyi S, Kolos M. Physical activity for prevention and correction of postural abnormalities in young women. Journal of Physical Education and Sport. 2019;19(St.2):500-6. doi:10.7752/jpes.2019.s2073
20. Kashuba V, Futorny S, Andrieieva O, Goncharova N, Carp I., Bondar O, Nosova N. Optimization of the processes of adaptation to the conditions of study at school as a component of health forming activities of primary school-age children. Journal of Physical Education and Sport. 2018;18(St.4):2515-21. doi:10.7752/jpes.2018.04377
21. Kashuba V, Savliuk S, Vypasniak I, Yavorsky A, Kindrat P, Grygus I, Vakoliuk A, Panchuk I, Hagner-Derengowska M. Differentiated approach for improving the physical condition of children with visual impairment during physical education. Journal of Physical Education and Sport. 2020;20(St. 2):958-65. doi:10.7752/jpes.2020.s2133
22. Kashuba V, Tomilina Yu, Byshevets N, Khrypko I, Stepanenko O, Grygus I, Smoleńska O, Savliuk S. Impact of Pilates on the Intensity of Pain in the Spine of Women of the First Mature age. Teoriâ ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ. 2020;20(1):12-17. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2020.1.02>
23. Tkachova A, Dutchak M, Kashuba V, Goncharova N, Lytvynenko Y, Vako I, Kolos M, Lopatskyi S. Practical implementation of differentiated approach to developing water aerobics classes for early adulthood women with different types of body build Journal of Physical Education and Sport. 2020;20(St. 1):456-60. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.s1067>

МОТИВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ ДО ОЗДОРОВЧО-РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

Кашуба Віталій, Ричок Тетяна

Національний університет фізичного виховання, м. Київ, Україна

Вступ. В даний час серед дітей шкільного віку відмічається недостатній рівень фізичної підготовленості, функціонального стану провідних фізіологічних систем та рівня фізичного стану в цілому. Однією з головних причин даної ситуації є високий рівень їх гіподинамії, недотримання основних принципів здорового способу життя [1,2]. За твердженням науковців [1,3,4] завдання по формуванню, збереженню та укріпленню